

Varför var myndigheterna passiva?

Trädgårdsodlarnas klagomål över spanska skogssnigelns härjningar började i Göteborgstrakten vid slutet av 1980-talet och hördes sedan allt oftare och högljuddare. Problemet var nytt och kunskap saknades om den nya snigelarten. FOR och Koloniträdgårdsförbundet kontaktade därför Ekologiska trädgården på Ultuna och bidrog ekonomiskt till uppgiftsinsamling och försök. Resultatet blev att den nya snigeln beskrevs, hur den levde och i någon mån hur den kunde bekämpas. Några riktigt effektiva åtgärder framkom inte. Problemen var snigelns glupskhet, förökningsförmåga och att naturliga fiender saknades i Sverige. Klagomålen över snigelns härjningar blev allt vanligare främst i tidningarna. Olika riksdagsledamöter tog därför gång på gång upp problemet i Riksdagen utan att få gehör för sina förslag om åtgärder. Avslagen motiverades inte sällan med att problemet bara gällde fritidsodlarna och de sades bäst klara bekämpningen själva.

Forskningen i Göteborg, som man ibland hänvisade till, gällde snigelns successiva spridning i landet och dess egenskaper, men syftade inte till bekämpningsåtgärder. Det finns därför en god dokumentation från den första observationen 1975 om spanska skogssnigeln, dess biologi och hur den successivt spreds, men rent praktiskt gav det knappast någon hjälp. – När några jordbrukare sommaren 2007 fick problem med snigeln väcktes dock Jordbruksverkets intresse och man beslöt att nu måste jordbrukarna få hjälp med det nya snigelproblemet. I de-

cember 2008 blev Naturvårdsverket klar med rapporten Nationell strategi för främmande arter och genotyper. Samtidigt kom från EU förslag till en EU-strategi mot invaderande arter. Förslagen är delvis samordnade och har nyligen sänts på remiss av Miljödepartementet.

Naturvårdsverkets rapport är enligt ett tidigare regeringsuppdrag en genomgång av både nya arter och införsel av nytt genetiskt material genom utsättning av exempelvis fiskyngel från utlandet. Man konstaterar att Sverige till stor del saknar behövlig lagstiftning, bevakning, ansvarsfördelning samt åtgärdsberedskap när det gäller nya arter. Riskbedömningar måste göras och vid behov måste pengar finnas för snabba åtgärder. Handlingsberedskap finns i dag endast för några allvarliga skadegörare och djursjukdomar. Det ger en förklaring till den tidigare valhända hanteringen av spanska skogssnigeln.

Rapporten konstaterar att spanska skogssnigeln nu är spridd och etablerad i en stor del av landet och kan förväntas sprida sig allt mer även utanför trädgårdarna. Hade den redan från början bekämpats hade skadeverkningarna rimligen kunnat begränsas eller snigeln helt stoppats. Några konkreta förslag finns inte i rapporten när det gäller spanska skogssnigeln. Skador och produktionsbortfall inom trädgårdsområdet bedöms uppgå till ett eller flera hundra miljoner kronor per år.

Spanska skogssnigeln sprider sig nu ut i naturområden och på jordbruksmark, där den påtagligt kan förändra vegetationen eller skada en del grödor. Jordbruksverket börjar utveckla åtgärder för jordbrukets del, men konstaterar att dessa kan bli ineffektiva om snigeln samtidigt får föröka sig fritt där snigeln trivs i trädgårdar, parker och naturmarker.

Norge föregångsland. Först 1986 kom spanska skogssnigeln till Norge, där den snabbt spred sig i det fuktiga klimatet. Reaktionen från fritidsodlarna har varit lika stark som i Sverige. Men där blev snigelproblemet en fråga både för forskning, myndigheter och politiker. Ett flerårigt snigelprojekt startades för ett par år sedan med medverkan från flera forskare. Våren 2008 tog Landbruks- och matdepartementet initiativ till en stor nationell konferens som mynnade ut i en nationell handlingsplan. Pengar anslogs för åtgärder och försök görs med nya bekämpningsstrategier.

Det enda rimliga nu är att den svenska miljöministern eller jordbruksministern tar ett liknande initiativ! Eller ska snigeln fortsatt få sprida sig i trädgårdar parker och natur utan att andra försök att stoppa den görs än vad trädgårdsägare förmår på egen hand? Fortsatt passivitet i denna nationellt viktiga fråga är orimlig! ✿

Göran Svanfeldt, Ordförande i Fritidsodlingens Riksorganisation FOR